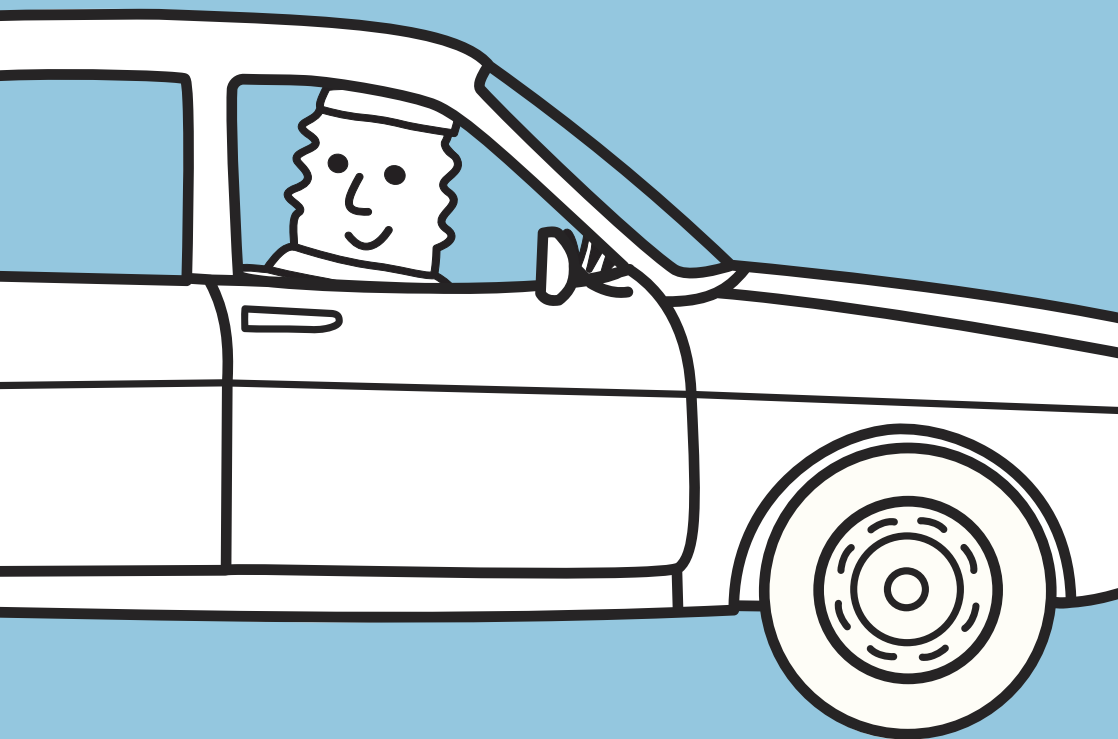


# Ghid pentru dezvoltarea comprehensiunii

**Clasele a III-a și a IV-a**

# DACIA

*Cronica unei mașini românești*



## Ghid pentru dezvoltarea comprehensiunii

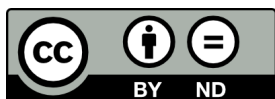
Bazat pe cartea „Dacia – Cronica unei mașini românești”

Text: Bianca Sabou, Marinela Scripcariu

Ilustrații: Andra Calligaro

Asociația Toți Copiii Citesc

Autori ghid: Marinela Scripcariu și Maria Kovacs



Această lucrare este licențiată sub o licență Creative Commons Atribuire – NeComercial – FărăModificări 4.0 Internațional (CC BY-NC-ND 4.0).

Puteți distribui această lucrare în mod liber, cu condiția să:

- menționați autorii și Asociația Toți Copiii Citesc ca sursă originală;
- nu utilizați materialul în scopuri comerciale;
- nu modificați, adaptați sau traduceți conținutul fără acordul deținătorului drepturilor.

Detalii complete despre licență:

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Publicat de Asociația Toți Copiii Citesc

Cluj Napoca, 2025

Toate drepturile asupra acestei ediții sunt protejate conform legislației privind dreptul de autor.

Acest ghid a fost realizat în cadrul programului „Școli cu Sclipici”, cu susținerea Pepco România.



## Dragi învățători și părinți,

Vă invităm să explorați ghidul de dezvoltare a comprehensiunii bazat pe fragmente din cartea „Dacia – Cronica unei mașini românești”, o resursă dezvoltată cu scopul de a transforma lectura textelor informative într-o experiență de învățare plăcută.

Cititul nu este doar despre a parcurge paginile unei cărți, ci despre a înțelege informațiile și ideile prezentate și a le pătrunde în profunzime, a le conecta cu experiențele proprii de cunoaștere a lumii și a le gândi rostul pentru acțiuni proprii viitoare.

Înțelegerea mesajului scris depinde de trei categorii de factori majori: cititorul, textul și contextul lecturii. De aceea, este important să fim atenți nu doar la suprafața textului, ci și la relevanța ideilor transmise pentru ceea ce urmărim să cunoaștem, să înțelegem, să facem cu informațiile desprinse din el, fiecare cititor în parte.

Acest ghid vă oferă strategii diverse, alternative, pentru a-i ajuta pe copiii de clasele a 3-a și a 4-a să înțeleagă mai bine ceea ce citesc. Strategiile urmăresc activarea cunoștințelor existente despre mașina Dacia, formularea de întrebări, compararea unor concepte, rezumarea ideilor principale și, în general, monitorizarea propriei înțelegeri a textului. Cartea „Dacia – Cronica unei mașini românești” poate fi utilizată ca lectură suport și în lecțiile de istorie.

Activitățile descrise exemplifică astfel de strategii pe anumite fragmente din carte. Ele arată cum putem pregăti elevii pentru lectură, cum îi putem implica activ în timpul lecturii, cum îi sprijinim să interpreteze și să integreze ideile și, mai apoi, să evalueze critic conținutul și elementele textului. Această abordare îi va ajuta să învețe cum să gestioneze întâlnirea cu textul, cum să gândească și să-și exprime ideile, cum să înțeleagă cât mai bine intențiile autoarelor, respectiv să-și exploreze propriile reacții la text.

Am creat acest ghid cu gândul la misiunea noastră: până la finalul clasei a 4-a, toți copiii să citească și să învețe cum să procedeze pentru a înțelege ceea ce citesc. Să vă fie bucurie fiecare moment petrecut împreună cu cei mici, în timp ce aceștia învață să citească, să scrie, să învețe!



# CUPRINS

## Înainte de lectură

I. ȘTIU/ VREAU SĂ ȘTIU/ AM ÎNVĂȚAT (SVI).....	4
II. ORIENTARE ÎN CARTE .....	6

## În timpul lecturii

III. ȘTIU/ VREAU SĂ ȘTIU/ AM ÎNVĂȚAT (2) .....	8
IV. SISTEM INTERACTIV DE NOTARE PENTRU EFICIENTIZAREA LECTURII ȘI GÂNDIRII (SINELG) .....	9
V. GHIDUL DE STUDIU.....	11
VI. RECĂUTAREA/ PROCEDEUL RECĂUTĂRII.....	12
VII. INTEROGAREA MULTIPROCESUALĂ.....	13
VIII. AMESTECAȚI-VĂ/ ÎNGHEȚAȚI/ FORMAȚI PERECHI.....	16

## După lectură

IX. ARUNCĂ ZARUL ȘI RĂSPUNDE.....	17
X. ORGANIZATORII GRAFICI (X, X1 - X6).....	18
XI. PROIECT: DACIA DIN MATERIALE RECICLABILE.....	26

## Înainte de lectură

Activitățile din această categorie urmăresc să pregătească elevii pentru întâlnirea cu textul *Dacia – Cronica unei mașini românești*. Ele oferă profesorului ocazia să creeze o atmosferă motivantă, favorabilă învățării, să stabilească scopuri specifice pentru citire, dar și să observe ce știu deja elevii despre tema care urmează să fie abordată (în acest caz, mașina Dacia). Ele prezintă mai multe alternative de intrare în text; nu se recomandă realizarea tuturor activităților în aceeași lecție.

### I ȘTIU/ VREAU SĂ ȘTIU/ AM ÎNVĂȚAT (SVI) (1)

**Strategii de comprehensiune vizate pentru rubricile Știu și Vreau să știu:**

Activarea cunoștințelor sau experiențelor anterioare

Formularea de întrebări / stabilirea de scopuri pentru lectură

**Durata estimată:**

30 minute

**Organizarea elevilor pentru activitate:**

individual, grup de 3-4 elevi

**Resurse necesare:**

Câte un exemplar din cartea – **Dacia – Cronica unei mașini românești**

**Instrucțiuni pentru învățător și elevi:**

Metoda SVI creează un cadru larg pentru învățare și se realizează pe durata mai multor lecții (cel puțin două). Ea vine în sprijinul învățării autodirijate prin faptul că elevii sunt încurajați să formuleze propriile scopuri pentru citire. În prima etapă, se urmărește introducerea în seria de activități de învățare, oferind elevilor orientare în carte și un cadru de evocare și împărtășire a cunoștințelor pe care le au deja despre mașini. Li se adresează întrebarea: Ce știți despre mașina Dacia? Li se arată elevilor coperta cărții, se discută titlul și se fac predicții cu referire la conținutul cărții.

## Înainte de lectură

Individual, copiii completează în caiete rubrica ȘTIU, notând ce cunosc ei despre automobilul Dacia.

Știu	Vreau să știu	Am învățat

Pentru a aduna informații în grup la rubrica *Știu* se poate folosi, ca strategie de lucru, activitatea **Creioanele la mijloc**. Aceasta este o activitate de învățare prin cooperare care se poate folosi pentru a organiza discuții în grup la care fiecare elev trebuie să contribuie. Elevii au câte un creion în mână. Când încep să-și expună ideile în grup (3-4 membri), fiecare elev își semnalează contribuția punându-și creionul pe masă după ce a terminat de vorbit. Acea persoană nu mai are dreptul să vorbească până când toate creioanele se află pe mijlocul mesei. Toți membrii grupului sunt egali și nimeni nu trebuie să domine. Profesorul poate alege un creion și poate întreba în ce a constatat contribuția posesorului, în acest caz, ce informații a oferit despre Dacia.

Tot în etapa de pre-lectură se stabilesc întrebări pentru rubrica *Vreau să știu*, pornind de la vizualizarea copertei, a titlului cărții și a titlurilor din cuprins. Se adresează elevilor întrebarea: *Ce vreți să știți despre mașina Dacia?* Întrebările pot fi notate în tabel individual sau în grup. În cursul lecturii, în etapa următoare, elevii vor căuta răspunsuri la întrebările lor.

## II ORIENTARE ÎN CARTE

### Strategii de comprehensiune vizate:

Localizarea unor părți specifice din carte

Anticiparea conținutului cărții

### Durata estimată:

15 minute

### Organizarea elevilor pentru activitate:

individual, perechi, frontal

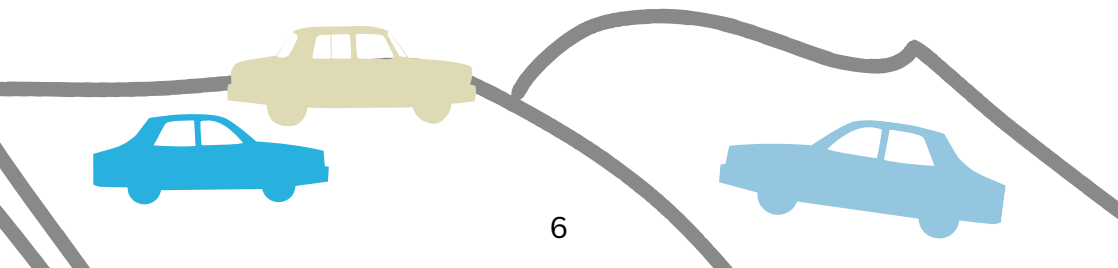
### Resurse necesare:

Câte un exemplar din cartea – **Dacia – Cronica unei mașini românești**

Fișa de lucru pentru fiecare elev

### Instrucțiuni pentru învățător și elevi:

Această activitate urmărește să îi familiarizeze pe elevii cu diferitele părți ale unei cărți care poate fi citită pe fragmente/ capitole de interes. Elevii vor primi fișa de lucru pe care o vor rezolva individual în timp ce răsfoiesc cartea și se familiarizează cu ea. După circa 5-7 minute, învățătorul le cere elevilor să își compare răspunsurile în perechi. Apoi verifică frontal răspunsurile copiilor, solicitând explicații pentru modul în care au raționat pentru a răspunde la întrebări. Maniera de completare a fișei îi va indica învățătorului gradul în care elevii pot folosi cartea independent pentru a căuta și localiza informații specifice în ea. Elevii care nu pot răspunde la întrebări au nevoie de ajutor pentru a se orienta în carte, pentru a înțelege cum titlul unui capitol reflectă conținutul său.



## Înainte de lectură

Nr. crt	Întrebări	Răspuns
1	La ce pagină se găsește cuprinsul cărții?	
2	Orientându-te după titlurile din cuprinsul cărții, la ce pagini vei găsi cel mai probabil informații despre felul în care a evoluat autoturismul Dacia?	
3	Despre ce te aștepti să citești în secțiunea „La atelierul mecanic”?	
4	Dorești să te informezi despre părțile unui automobil. La ce pagină/pagini este cel mai probabil să găsești aceste informații?	
5	Ce îți sugerează titlu „Duelul mașinilor”?	
6	Cum se numește secțiunea din carte care cuprinde o listă de termeni noi, ordonați alfabetic?	
7	Dacă dorești să afli ce înseamnă precis „vehicule utilitare”, unde te poți uita?	

## În timpul lecturii

Activitățile din această categorie urmăresc să implice elevii activ în întâlnirea cu textul. Ele oferă idei pentru a ghida explorarea conștientă a textului de către elevi, pentru a-i menține în starea de căutare de răspunsuri și formulare de noi întrebări, de clarificare a sensurilor, de adâncire în ideile complexe și, în ansamblu, de deprindere a unor rutine de cititor competent.

Activitățile descrise prezintă alternative de explorare a textului, de aceea nu se recomandă realizarea tuturor în aceeași lecție. Prima descrisă este însă o continuare firească a activității începute în etapa de pregătire pentru întâlnirea cu textul, care așadar este impusă de selecția activității de pre-lectură.

### III ȘTIU/VREAU SĂ ȘTIU/AM ÎNVĂȚAT (2)

#### **Strategii de comprehensiune vizate în etapa *Am învățat*:**

Monitorizarea înțelegerii prin localizarea răspunsurilor la întrebările formulate în etapa precedentă

#### **Organizarea elevilor pentru activitate:**

frontal, individual

#### **Durata estimată:**

30 minute

#### **Resurse necesare:**

Câte un exemplar din cartea **Dacia – Cronica unei mașini românești**  
Tabelul SVI cu primele două coloane completate

#### **Instrucțiuni pentru învățător și elevi:**

Folosind întrebările notate în rubrica *Vreau să știu* din tabelul SVI, elevii citesc fragmentele din carte pe care le consideră relevante și notează răspunsurile în coloana *Am învățat*. Învățătorul sprijină elevii individual, după nevoie, indicând fragmentele / capitolele unde se pot găsi informații relevante pentru a răspunde la întrebările pe care elevii le-au notat în propriul tabel SVI.

## IV SISTEM INTERACTIV DE NOTARE PENTRU EFICIENTIZAREA LECTURII ȘI GÂNDIRII (SINELG)

### Strategii de comprehensiune vizate:

Monitorizarea înțelegerii textului/ metacogniția

Rezumarea (pentru completarea în tabel)

### Organizarea elevilor pentru activitate:

frontal, individual

### Durata estimată:

30 minute

### Resurse necesare:

Câte un exemplar din cartea **Dacia – Cronica unei mașini românești**, paginile 2-4

### Instrucțiuni pentru învățător și elevi:

Elevii urmează să citească individual paginile 2-4 din carte. În timpul lecturii, vor utiliza strategia SINELG. Se dau următoarele instrucțiuni: *Citiți textul și marcați pe margine, cu creionul, folosindu-vă de următoarele semne convenționale:*

„✓“ bifați pe marginea textului dacă ceea ce știați este confirmat în text;

„+” puneți semnul plus dacă informația este nouă pentru voi;

„-“ puneți semnul minus dacă informația citită este diferită de ceea ce credeți că știți;

„?” puneți semnul întrebării dacă nu înțelegeți informația sau doriți să aflați mai multe.

Învățătorul demonstrează pe primul fragment, gândind cu voce tare:

„Foarte multe dintre mașinile Dacia care erau cândva mândria bunicilor noștri nu mai circulă astăzi.” *Știam acest lucru, când eram copil, nașul meu – care are acum 84 de ani – a avut o Dacie cu care se mândrea mult și o îngrijea ca pe lumina ochilor. Dar azi nu o mai are, a dat-o la fier vechi demult. Deci voi bifa această propoziție.*

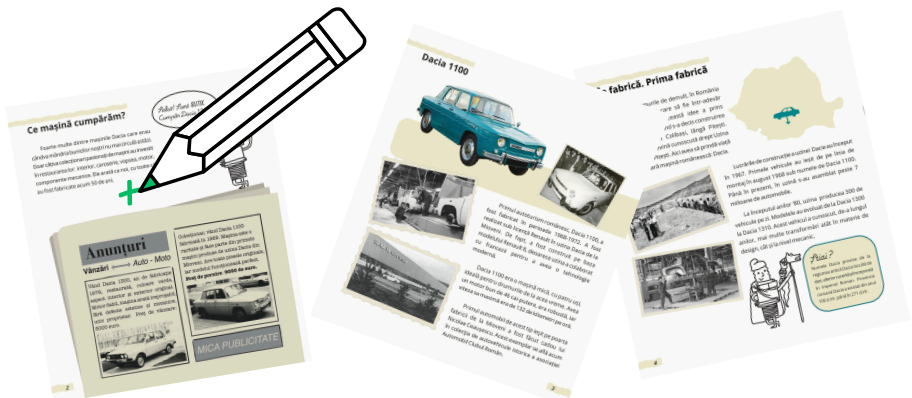
# În timpul lecturii

„Doar câțiva colecționari pasionați de mașini au investit în restaurarea lor: interior, caroserie, vopsea, motor, componente mecanice. Ele arată ca noi, cu toate că au fost fabricate acum 50 de ani.” *Această informație este nouă pentru mine. Nu știam că se investește inclusiv în vopsea și componentele mecanice. Mă gândeam că cei care sunt pasionați pur și simplu păstrează cu multă grijă mașinile vechi fără să fie nevoie să le restaureze. Voi marca așadar cu +.*

Se subliniază pentru copii că nu toți ne raportăm la fel la informațiile pe care le citim. Ceea ce este cu semnul + pentru unii poate fi cu semnul bifă sau cu semnul întrebării pentru alții. De exemplu, dacă nu aș înțelege ce înseamnă *a restaura* sau *caroserie* sau *componente mecanice*, aș marca cu semnul întrebării.

La sfârșitul lecturii realizate astfel, elevii completează un tabel cu următoarele rubrici, reluând pe scurt diferitele idei marcate cu semnele stabilite:

✓	+	-	?



## V GHIDUL DE STUDIU

### Strategii de comprehensiune vizate:

Formularea de întrebări și căutarea răspunsurilor

### Organizarea elevilor pentru activitate:

frontal, grup de 3 elevi

### Durata estimată:

20 minute

### Resurse necesare:

Câte un exemplar din cartea **Dacia – Cronica unei mașini românești**, paginile 10-13

Ghidul de studiu tipărit pentru fiecare elev

### Instrucțiuni pentru învățător și elevi:

Ghidul de studiu îi ajută pe elevi atunci când citesc independent un text, în acest caz, fragmentele **Componentele unei mașini** și **În interiorul mașinii**. Întrebările orientează copiii asupra unor idei din text. Ghidul de studiu își sporește eficacitatea atunci când:

- ajută elevii să urmărească anumite modele de gândire pe care probabil nu le-ar fi sesizat;
- este folosit ca punct de pornire de discuții sau pentru o temă scrisă.

Întrebări recomandate pentru ghidul de studiu:

1. Cum au adaptat oamenii mașina Dacia pentru propriile nevoi?
2. Care a fost sursa de inspirație pentru designul mașinii Dacia?
3. Ce elemente din interiorul motorului fac ca mașina să funcționeze?
4. Ce sistem din mașină face ca ea să poată fi închisă/deschisă cu o telecomandă?

Întrebările au fost intenționat formulate în așa fel încât răspunsurile să fie răspândite în diverse părți ale textului. Elevii caută răspunsurile în text și le notează. Nu este nevoie de multe întrebări și nici nu este intenția să se acopere toate aspectele textului citit.

## VI RECĂUTAREA/ PROCEDEUL RECĂUTĂRII

### Strategii de comprehensiune vizate:

Monitorizarea înțelegerii

Realizarea de inferențe/ deducții/ raționamente

Rezumarea

### Organizarea elevilor pentru activitate:

perechi, frontal

### Durata estimată:

30 - 40 minute

### Resurse necesare:

Cartea **Dacia – Cronica unei mașini românești**, capitolul **Meserii vechi ... și noi**, paginile 14-15

### Instrucțiuni pentru învățător și elevi:

Această strategie este utilă când elevii au nevoie de ajutor în înțelegerea unui text informativ. Se realizează astfel: doi elevi citesc un text, oprindu-se după fiecare paragraf și punându-și întrebări despre ce au citit. Învățătorul începe prin a demonstra, cu ajutorul unui elev, cum se citește și cum se pun întrebările și mai ales ce fel de întrebări trebuie puse.

Metoda poate fi folosită și frontal. Clasa citește unul sau două paragrafe, apoi elevii se opresc, închid cărțile și pun întrebări învățătorului. În continuare rolurile sunt inversate și învățătorul întreabă elevii, având grijă să formuleze nu doar întrebări cu un singur răspuns corect, ci și întrebări care activează concepte. După câteva schimburi de întrebări de acest fel, învățătorul poate să lucreze cu elevii pe întrebările evaluative.

După parcurgerea textului se fixează ideile prin rezumare. Elevii sunt încurajați să sintetizeze informațiile folosind propriile cuvinte. Instrucțiunile sunt:

a. **Recitește textul.** Fii atent la imagini, explicații.

## În timpul lecturii

b. **Caută cuvintele cheie.** Subliniază cele mai importante cuvinte din fragmentul de text citit.

c. **Găsește ideea principală a fragmentului.** Folosește cuvintele cheie pentru a formula o propoziție despre fragmentul citit. Notează ideile.

## VII INTEROGAREA MULTIPROCESUALĂ

### Strategii de comprehensiune vizate:

Monitorizarea înțelegerii

Realizarea de inferențe/ deducții/ raționamente

### Organizarea elevilor pentru activitate:

perechi, frontal

### Durata estimată:

30 - 45 minute

### Resurse necesare:

Cartea **Dacia – Cronica unei mașini românești**, capitolele **La Atelierul mecanic**, **La benzinărie**, paginile 16-19

### Instrucțiuni pentru învățător și elevi:

Întrebările adresate de învățător pot stimula gândirea elevilor la diferite niveluri și din diferite perspective. Întrebările pot conduce la implicarea elevilor în diferite activități de studiu, interpretând informații, reconstruind și „traducând” imagini, evaluând sau formulând ipoteze. Acestea se pot clasifica în următoarele categorii:

**1. Întrebările literale** solicită informații care se regăsesc literalmente, explicit, în text.

Exemplu: *Ce unelte se folosesc într-un atelier mecanic?*

## În timpul lecturii

**2. Întrebările de transpunere** cer elevilor să restructureze sau să transforme informațiile în imagini diferite. Elevii vor descrie imaginea pe care o „văd cu ochii minții” sau sunetele pe care le „aud” în timpul lecturii. Parcurgând un proces creativ care necesită implicare profundă, elevii trăiesc mental o experiență senzorială, pe care o transpun apoi în limbaj.

Exemplu: *Ce crezi că simte un șofer atunci când rămâne cu mașina în drum pentru că ceva nu funcționează?*

**3. Întrebările interpretative** cer elevilor să descopere conexiunile dintre idei, fapte, definiții. Elevul trebuie să se gândească cum se leagă conceptele sau ideile pentru a avea un sens.

Exemplu: *Cum știi că o Dacia de generație nouă are o defecțiune tehnică?*

**4. Întrebările aplicative** oferă elevilor ocazia de a rezolva diverse probleme sau de a duce mai departe probleme de logică sau raționamente întâlnite în lectura sau în experiențele lor de învățare.

Exemplu: *Ce poți face cu un compresor?*

**5. Întrebările de analizare** sunt cele prin care elevul își pune întrebări despre motivele unei acțiuni, despre un plan de căutare de informații sau un experiment sau pune sub semnul întrebării validitatea unor enunțuri.

Exemplu: *Care sunt punctele forte ale Daciei de astăzi?*

**6. Întrebările de sintetizare** implică rezolvarea de probleme în mod creativ. Dacă întrebările aplicative îi pun pe elevi să rezolve probleme pe baza unor informații pe care le dețin deja, întrebările de sintetizare le permit să facă uz de toate cunoștințele și experiențele pe care le dețin pentru a rezolva în mod creativ o problemă. Întrebările de această categorie le pot cere elevilor să creeze scenarii alternative.

Exemplu: *Cum s-ar putea adapta autoturismul Dacia în continuare la cerințele lumii de astăzi?*

## În timpul lecturii

**7. Întrebările de evaluare** cer elevilor să facă judecăți de tipul bine/rău, corect/greșit în funcție de standardele definite de ei înșiși.

Aceste întrebări presupun că elevul înțelege faptele cu care s-a întâlnit, le integrează într-un sistem personal de convingeri pe baza căruia poate emite judecăți. Li se poate cere elevilor să judece comportamentul unei persoane sau un demers descris în text, să spună dacă s-a procedat bine sau rău, corect sau greșit etc.

*Exemplu: Să presupunem că poți cumpăra o mașină. Ce mașină ai alege: clasică - pe combustibil fosil, electrică sau mașină hibrid? Explică alegerea.*

sau

*Ești de acord cu căutarea de noi surse de energie pentru vehicule? Explică răspunsul.*

Acesta, desigur, nu este singurul mod de a clasifica întrebările. Important este ca învățătorul să observe ce se întâmplă pe măsură ce întrebările evoluează dincolo de nivelul literal, și anume, că elevii încep să se implice activ în aprofundarea sensurilor. Dialogul care se naște în urma acestor întrebări îi confruntă pe elevi cu o gamă largă de idei, în exprimări diferite, care dezvoltă nu numai cadrul conceptual și capacitatea de a construi idei noi și creative, ci și limbajul.

Elevii ajung să înțeleagă că nu contează doar cunoștințele de pe pagina tipărită a manualului sau cele expuse de către învățător, ci și ceea ce există în mintea lor. Este important ca elevii să-și vadă propria învățare ca pe un flux continuu de idei, informații, experiențe.



### VIII AMESTECAȚI-VĂ/ ÎNGHEȚAȚI/ FORMAȚI PERECHI

#### **Strategii de comprehensiune vizate:**

Înțelegerea semnificației unor simboluri

#### **Organizarea elevilor pentru activitate:**

perechi

#### **Durata estimată:**

15 minute

#### **Resurse necesare:**

Cartea **Dacia – Cronica unei mașini românești**, capitolul **Semne de circulație esențiale și pentru copii**, paginile 24-25

Semne de circulație pe postere

#### **Instrucțiuni pentru învățător și elevi:**

Elevii citesc capitolul despre semnele de circulație. Apoi se desfășoară activitatea urmând pașii:

1. Elevii se ridică și circulă liber prin clasă.
2. Profesorul spune „Înghețați” și elevii se opresc.
3. Profesorul spune „Formați perechi” și fiecare elev formează o pereche cu colegul cel mai apropiat de el în acel moment.
4. Profesorul arată un semn de circulație și elevii discută în perechi și numesc semnul indicat.

Procesul se repetă de mai multe ori.

O variantă a metodei se realizează prin aranjarea elevilor în două cercuri concentrice, cu număr egal de copii în fiecare. Cercurile se rotesc în sensuri opuse până când cineva spune „Înghețați”. Elevii care se află față în față în acel moment formează perechile care vor discuta și numi semnele de circulație.

## După lectură

Activitățile din această categorie urmăresc să implice elevii în reflecția asupra celor citite și extinderea, respectiv transferul celor învățate din textul citit. Cititul nu este un scop în sine, ci este cheia care ne deschide poarta spre cunoaștere, spre gândire, spre acțiune bine cântărită. Puteți alege dintre activitățile descrise mai jos pentru a facilita reflecția elevilor, extinderea învățării dincolo de text, conectarea noilor idei și informații cu realitatea cotidiană.

### IX Aruncă zarul și răspunde

#### **Strategii de comprehensiune vizate:**

Reflecția asupra informațiilor

Formularea de întrebări

#### **Organizarea elevilor pentru activitate:**

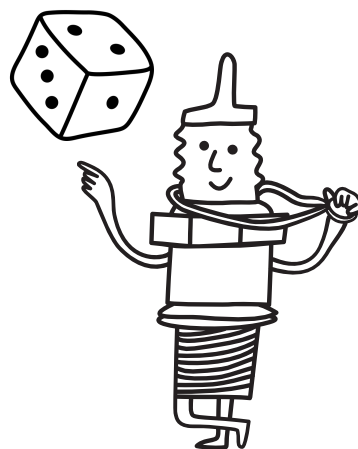
individual, perechi, grup

#### **Durata estimată:**

10-20 minute

#### **Resurse necesare:**

Tabelul SVI completat în etapele anterioare



#### **Instrucțiuni pentru învățător și elevi:**

După completarea rubricii *Am învățat* în cea de-a doua etapă, este posibil ca unele întrebările din a doua coloană (*Vreau să știu*) să fi rămas fără răspuns, respectiv să se fi iscat noi întrebări în mintea copiilor. Se pornește un nou tabel, de această dată cu două coloane, marcate după cum se arată mai jos. Se preiau întrebările fără răspuns din tabelul inițial și se pot adăuga întrebări noi propulsate de informațiile citite din carte. Se completează apoi coloana a doua, elevii realizându-și astfel un mic plan de cercetare.

## După lectură

VREAU SĂ ȘTIU	DE UNDE POT SĂ AFLU

### X ORGANIZATORII GRAFICI

#### Strategii de comprehensiune vizate:

Analiza și sinteza informațiilor

#### Organizarea elevilor pentru activitate:

individual, perechi, grup

#### Durata estimată:

15 – 20 minute pentru un organizator grafic

#### Resurse necesare:

cartea **Dacia – Cronica unei mașini românești**, model al organizatorului grafic

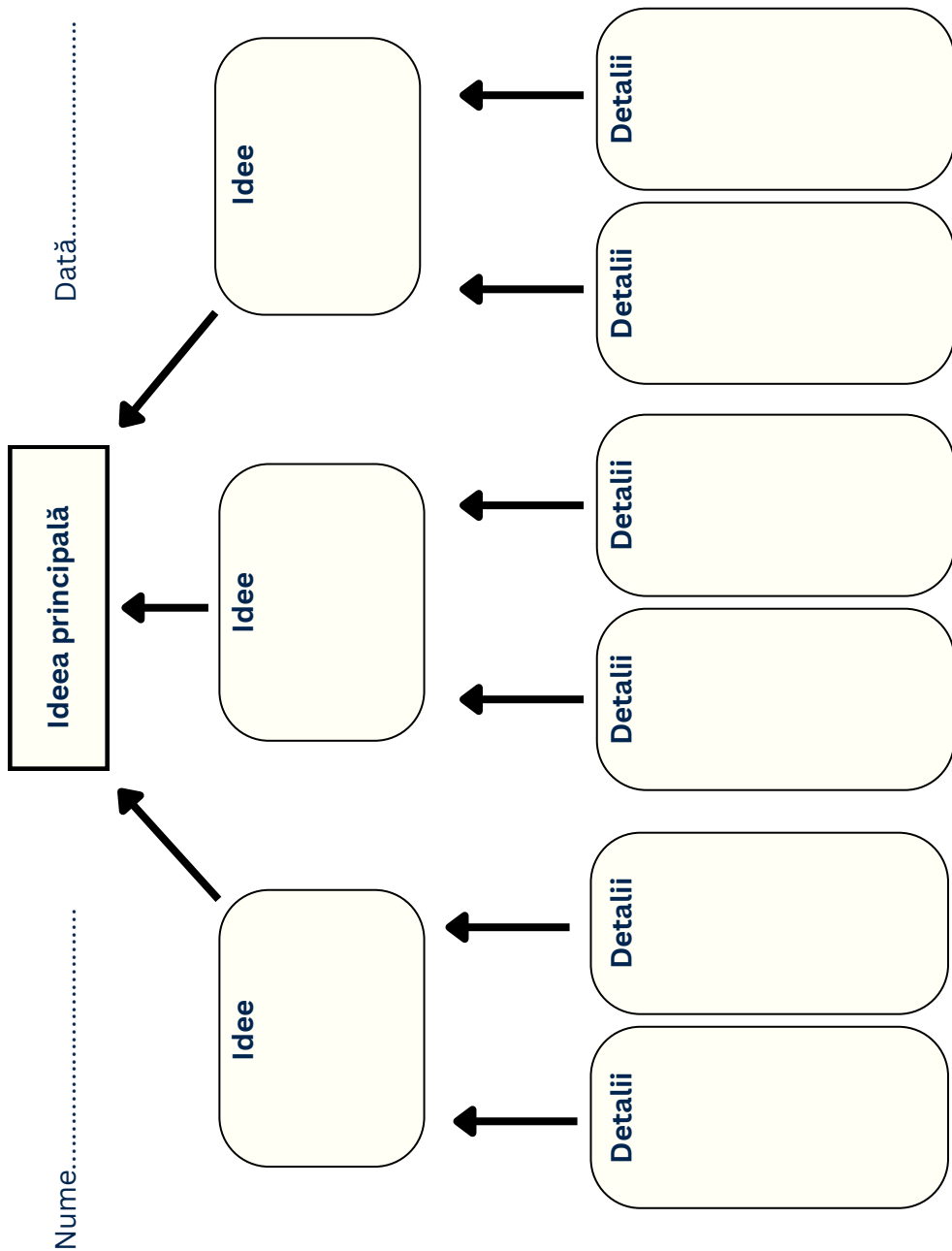
#### Instrucțiuni pentru învățător și elevi:

Organizatorii grafici pot ajuta elevii să înțeleagă textul și să reprezinte ideile din el într-o manieră memorabilă. Organizatorii grafici îndeplinesc multe roluri diferite pentru elevi. De exemplu, elevii îi pot folosi pentru a organiza și procesa informațiile, respectiv pentru a le reprezenta într-un mod propriu.

### X.1 IDEI ȘI DETALII

O activitate excelentă de lucrat cu organizatorii grafici este de a le cere elevilor să identifice și să organizeze ideea principală și detaliile dintr-un text. Utilizarea organizatorilor grafici ca una dintre strategiile de citire pentru textele informative/nonliterare poate fi un sprijin imens pentru elevi.

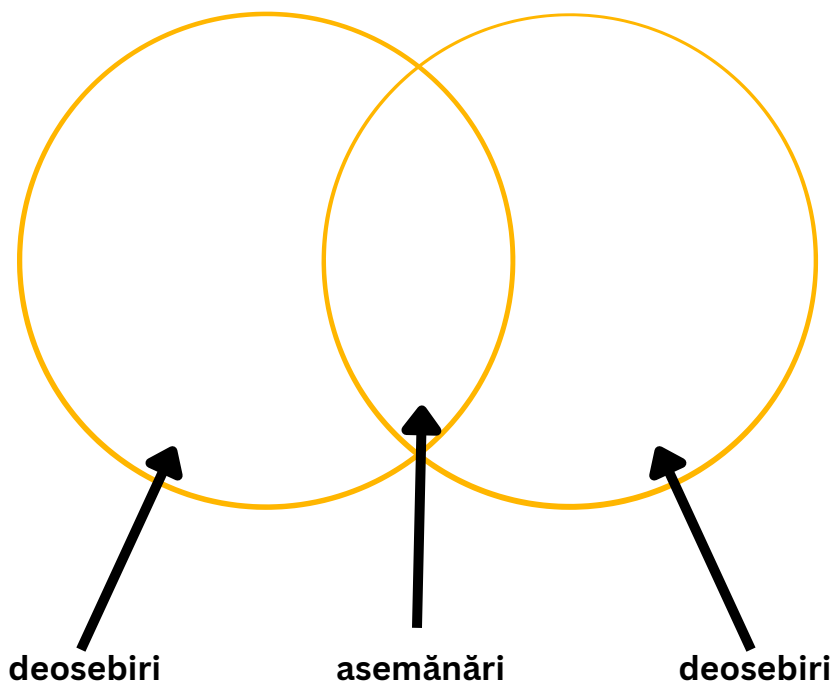
# După lectură



## După lectură

### X.2 DIAGRAMA VENN

Pentru a completa diagrama se lucrează pe două subiecte: Dacia ieri și Dacia azi. Diagrama Venn presupune compararea aspectelor legate de Dacia de ieri și cea de azi. Se oferă un model de diagramă cu cercuri care se suprapun parțial. În partea liberă a cercului din stânga se trec elementele specifice primului subiect, în partea liberă a cercului din dreapta elementele specifice celui de-al doilea subiect, iar acolo unde se suprapun cele două cercuri se trec asemănările dintre cele două.



## După lectură

### X.3 ANALIZA TRĂSĂTURILOR

Un model de organizare a informației este tabelul de analiză a trăsăturilor. Acesta este foarte util când se compară trei sau mai multe lucruri. Pe coloane, se trec trăsăturile pe baza cărora se face comparația, iar pe rânduri ceea ce se compară. Un astfel de tabel se poate completa cu mai multe trăsături și/sau mai multe elemente de comparat.

	Putere	Capacitate cilindrică	Viteză maximă	Combustibil
Dacia 1100				
Dacia Duster				
Dacia Spring				



## După lectură

### X.4 TABELUL T

Tabelul T este o modalitate de organizare a argumentelor pro/contra sau da/nu. După lectura textului despre sursele de energie se caută argumente pentru folosirea energiei electrice pentru mașini. Timp de cinci minute, elevii notează individual argumente pro, apoi în alte cinci minute argumente contra folosirii energiei electrice la mașini. Argumentele se pot discuta în perechi, apoi profesorul construiește un tabel T pentru toată clasa.

Argumente pentru folosirea energiei electrice	Argumente împotriva folosirii energiei electrice

## După lectură

### X.5 SĂ FACEM CONEXIUNI!

Citește textul de la pagina 22, **Curse de mașini**, și bifează ce fel de conexiuni poți face. Dă exemple acolo unde ai bifat:

Conexiuni text-text	Conexiune text-lume	Conexiuni text-eu
Am citit despre curse de mașini în...	Știu despre cursele...	Textul îmi amintește de...

## După lectură

### X.6 ANALIZA TIPULUI DE TEXT CITIT

Bifează caracteristicile textului regăsite în aceasta carte. Notează paginile la care ai găsit aceste informații:

Elemente regăsite	Da = ✓	Pagina la care se găsește
imagini detaliate		
dicționar		
cuprins		
anunțuri		
reguli de joc		
tabele		
definiții		
etichete cu informații		
articol de ziar		

## XI PROIECT: DACIA DIN MATERIALE RECICLABILE

### Strategii de comprehensiune vizate:

Reflecție asupra textului

Aplicarea informațiilor desprinse din text

### Organizarea elevilor pentru activitate:

grupuri de 3-4 elevi

### Durata estimată:

2-3 săptămâni; se poate realiza parțial în afara lecțiilor

### Resurse necesare:

o varietate de materiale reciclate (cutii, capace, sticle de plastic, bețișoare, resturi de cherestea, carton, role goale de bandă adezivă, capace de la markere uzate etc.); materiale adezive (lipici, cuie, șuruburi, bandă adezivă, piulițe, bolțuri etc.); decorațiuni (autocolante, vopsele tempera, sclipici)

### Instrucțiuni pentru învățător și elevi:

Acest proiect urmărește obiective de mai multe categorii:

#### Obiective științifice

- Elevul va explora și demonstra câteva dintre principiile mișcării: viteza și frecarea
- Elevul va învăța în mod practic conceptele: reciclare, reutilizare

#### Obiectiv artistic

- Elevul va crea o machetă de mașină personalizată, unică din materiale reciclate colectate

#### Obiectiv matematic

- Elevii vor măsura distanță și viteză la cursa machetelor de mașini reciclate.

Desfășurarea proiectului, pas cu pas:

**Pasul 1.** Fiecare grup, timp de o săptămână, își **adună materiale reciclabile.**

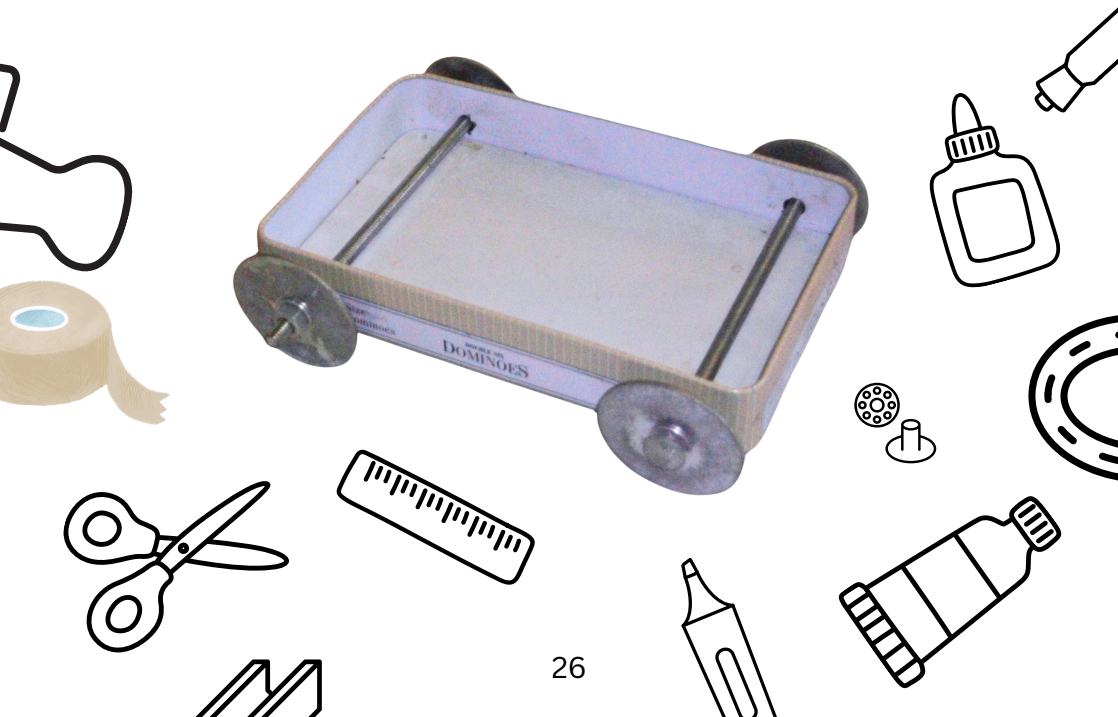
## După lectură

**Pasul 2.** Profesorul cere elevilor din fiecare grup să facă un **proiect al mașinii** din materiale reciclabile.

Se discută: *Ce este viteza? Ce este frecarea?*

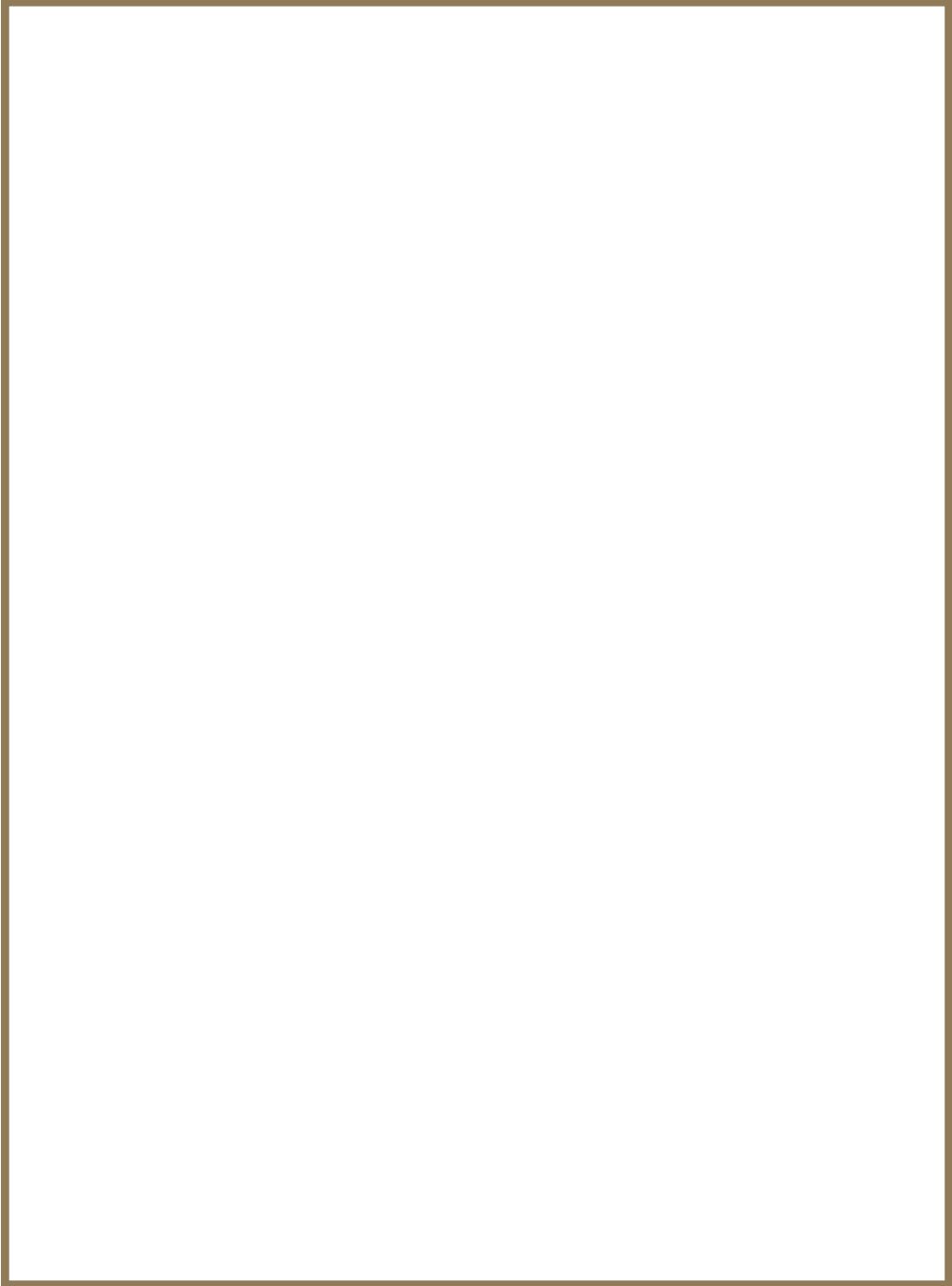
**Pasul 3. Realizarea machetelor** timp de două săptămâni. Mașinile vor fi testate în trei domenii: viteză, precizie (urmărirea unei linii drepte) și distanță. Elevii pot alege un domeniu pe care să se concentreze sau pot încerca să construiască o mașină care va excela în două sau trei domenii.

**Pasul 4. Cursa machetelor.** Învățătorul pregătește diplome „Dacia”. Profesorul va premia mai multe categorii de competiție (cea mai rapidă mașină, mașina care ajunge cel mai departe, cea mai precisă, cea mai mică, cea mai amuzantă, cea mai creativă, cea mai ciudată, cea mai înaltă, cea mai scundă și așa mai departe - suficiente categorii pentru ca toată lumea să poată câștiga cel puțin o diplomă.





*Observațiile învățătorului*





Acest ghid a fost realizat în cadrul  
programului „Școli cu Sclipici”, cu  
susținerea Pepco România.

